

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/44/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119453797
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6119453797.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Martina Kolesára a JUDr. Borisa Brondoša v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom A. XXX/XX, C., zast. D. D. E., advokátkou, so sídlom Humenné, Štefánikova 17, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176, zast. Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 47 234 679, o zaplatenie 1.949,84 € s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku 27Csp/14/2020-154 zo dňa 8.3.2022 Okresného súdu Michalovce

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Michalovce (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.949,84 € s 5 % úrokmi z omeškania ročne od 23.5.2019 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I.) a žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II.).

2. V celom rozsahu tak vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 1.949,84 € s prísl. z titulu zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo žalovanému na úkor žalobcu prijatím plnenia na úverový záväzok nad rámec poskytnutého úveru argumentujúc tým, že so žalovaným uzavreli dňa 14.12.2011 úverovú zmluvu č. 4112035732, na základe ktorej žalovaný v hmotnoprávnom postavení veriteľa poskytol žalobcovi ako dlžníkovi bezúčelový úver vo výške 1.600,- € oproti jeho povinnosti peňažné prostriedky veriteľovi vrátiť spolu s dohodnutými úrokmi vo výške 23,62 % v 84 mesačných splátkach po 42,26 €, pri RPMN od 28,70 % do 29,70 % a priemernej RPMN – 18,29 %, pričom zmluva neobsahuje náležitosti ustanovené zákonom o spotrebiteľských úveroch, a preto je potrebné úver považovať za bezúročný a bezpoplatkový a žalovaný má právo len na vrátenie poskytnutej istiny úveru bez úrokov a poplatkov. Žalobca na úverový záväzok vyplývajúci z úverovej zmluvy zaplatil žalovanému sumu 3.549,84 €, v rozsahu sumy 1.949,84 € nad rámec poskytnutého úveru (1.600,- €) sa žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil a preto je povinný takto získané bezdôvodné obohatenie žalobcovi vydať.

3. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skutkovo vyšiel z nespornosti podstatných tvrdení žalobcu o okolnostiach založenia a realizácie právneho vzťahu so žalovaným. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že úverová zmluva neobsahuje RPMN uvedenú presnou konkrétnou hodnotou, ale táto hodnota je uvedená rozpätím od 28,70 % do 29,70 %. Z predloženej histórie transakcií zo dňa 22.11.2018 mal preukázané, že žalobca v období od 10.2.2014 do 12.11.2018 zaplatil žalovanému na úver spolu

s úrokmi a poplatkami celkom sumu 3.549,84 €. Z potvrdenia zo dňa 7.1.2019 o ukončení úverovej zmluvy č. 4112035732 vyplýva, že úver vo výške 1.600,- € s prisl. bol splatený a úverová zmluva zo dňa 7.12.2011 bola ukončená. Na takto ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 3 ods. 1 a 2, § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 9, 11, § 53a ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1 a 2, § 456 veta prvá a § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ust. § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 1 až 6 a § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; právny vzťah strán posúdil ako záväzkový zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere a po vyhodnotení vykonaných dôkazov dospel k právnemu záveru o bezúčinnosti a bezpoplatkovosti úveru podľa ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý (záver) vyvodil z nesprávne uvedenej výšky RPMN rozpätím hodnôt 28,70 % - 29,70 %, a nie jedinou konkrétnou hodnotou. Takéto určenie RPMN súd považoval za obchádzanie zákonnej úpravy v ust. § 9 ods. 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z.z., pričom v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-448/17 vo veci HOOS C/2 zo dňa 20.9.2018 a rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 19.12.2019 C-290/19 vo veci RN proti Home Credit Slovakia a.s., zo záverov ktorého vyplýva, že RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere má byť vyjadrená konkrétnou hodnotou, a nie rozpätím uvádzajúcim najnižšiu a najvyššiu hodnotu. Na tomto skutkovom a právnom základe súd vyvodil povinnosť žalovaného vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 1.949,84 €, zodpovedajúcej rozdielu medzi peňažnými prostriedkami reálne poskytnutými žalobcovi (1.600 €) a žalobcom zaplatenej sumy 3.549,84 € a žalobe ako dôvodnej vyhovel. Za omeškanie žalovaného s plnením dlžnej peňažnej umy priznal žalobcovi úroky z omeškania od 23.5.2019 do zaplatenia, s použitím ust. § 517 ods. 2 OZ vo výške 5 % vyplývajúcej z ust. § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení účinnom v čase vzniku omeškania. Žalovaným vznesenú námietku premlčania súd prvej inštancie posúdil ako nedôvodnú a dospel k záveru, že nárok nie je premlčaný, pretože „subjektívna premlčacia lehota na premlčanie pri uplatnení práva na bezdôvodné obohatenie začína plynúť odo dňa, keď žalobca zistil, že žalovaný sa na jeho úkor obohatil a to je v tomto prípade minimálne odo dňa udelenia plnomocenstva na zastupovanie právnemu zástupcovi žalobcovi 23.1.2019, č.l. 8 spisu, keď zistil, že došlo k porušeniu práv pri uzavretí úverovej zmluvy so žalovaným“. Podľa posúdenia súdu k premlčaniu práva nedošlo ani pokiaľ ide o objektívnu premlčaciu dobu, pretože „žalovaná v rámci predmetu činnosti dlhodobo poskytuje úvery z vlastných zdrojov a je preto povinná pri vykonávaní tejto činnosti postupovať s náležitou odbornou starostlivosťou. Napriek tomu využíva pochybné praktiky, ktorých snahou je obchádzanie zákona. Dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti je preto nevyhnutné vyhodnotiť ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia“. Súd poukázal i na interpretačné závery vyplývajúce z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19 z 22.4.2021, podľa ktorých na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice EP a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota stanovená v § 107 ods. 2 OZ, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom je potrebné zohľadniť znevýhodnené postavenie, v ktorom sa spotrebiteľia nachádzajú voči predajcom alebo dodávateľom, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti a možnosť, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach vyplývajúcich zo smernice 93/13 alebo smernice 2008/48, prípadne že nepoznajú ich rozsah. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa (pozri tiež rozsudok SD vo veci C-698/18, C-699/18 Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale z 9.7.2020, body 65 až 67). Súd poukázal tiež na vybrané rozhodnutia krajských súdov (KS v Prešove sp. zn. 7Co/84/2021 z 12.12.2011, KS v Košiciach sp. zn. 9Co/409/2016 z 26.10.2016, 5Co/479/2015 zo 7.4.2016) a dospel k záveru, že v prejednávanej veci by aplikácia trojročnej objektívnej premlčacej doby bola v rozpore so zásadou efektivity, a preto sa podľa jeho názoru „inak trojročná objektívna premlčacia doba predĺžila na 10 rokov odo dňa keď k bezdôvodnému obohateniu došlo“. Nakoľko spotrebiteľská zmluva bola uzavretá dňa 14.12.2011 a žaloba bola podaná na súd dňa 11.12.2019 v rámci plynutia 10-ročnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 OZ, súd uzavrel, že právo žalobcu nie je premlčané. Napadnutým rozsudkom súd rozhodol tiež o nároku na náhradu trov konania tak, že procesne plne úspešnému žalobcovi priznal nárok na 100 % náhradu trov konania proti žalovanému s použitím ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s tým, že o jej výške rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, v ktorom uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd prihliadol na námietku premlčania a napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne ho zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná mu náhradu trov konania. V odvolaní žalovaný ťažiskovo namieta proti spôsobu právneho posúdenia súdom prvej inštancie otázky začatia plynutia objektívnej premlčacej doby a jej aplikácie na posudzovaný prípad, poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 238/2017, keď mal za to, že aplikácia 10 - ročnej premlčacej doby je v posudzovanom prípade nedôvodne použitá. Argumentoval tým, že žalobca v danom prípade uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nie z neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v úverovej zmluve, ale z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí úverovej zmluvy, preto rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/2019 zo dňa 22.4.2021 na posudzovaný prípad podľa žalovaného nie je aplikovateľný. Keďže súd prvej inštancie vyhodnotil zmluvu ako bezúročnú a bezpoplatkovú, podľa názoru žalovaného k bezdôvodnému obohateniu začalo dochádzať od momentu doplatenia istiny poskytnutého úveru (splátkou č. 38, splatnou dňa 13.1.2015), kedy žalobca doplatil istinu 1.600,- € a nasledujúcimi splátkami ju začal preplácať. Nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca sa dozvedel o bezdôvodnom obohatení dňa 19.5.2020, kedy udelil plnomocenstvo svojmu právnenému zástupcovi, čo súd skonštatoval bez súvislosti s predloženým listinným dôkazom o splátkach realizovaných v konkrétnej výške a konkrétnom čase v tom zmysle, či tento listinný dôkaz o realizovaných platbách svedčí o vedomosti žalobcu o rozhodujúcich skutočnostiach pre včasné uplatnenie nároku alebo zistenie týchto rozhodujúcich skutočností vyplýva z plnomocenstva. Z tvrdení žalobcu v žalobe pritom vôbec nevyplýva, čo konkrétne malo byť zistené pri udelení plnomocenstva právnej zástupkyňi a v tomto zmysle považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné. Zastával názor, že Súdny dvor EÚ v rozsudku C-485/2019 nerozhodol v spotrebiteľských sporoch o automatickej aplikácii 10- ročnej premlčacej doby, pri ktorej sa vyžaduje preukázanie úmyslu pri bezdôvodnom obohatení, čo v jeho prípade, keďže poskytuje úvery za účelom zisku, je vylúčené. Žalovaný odmietol konštrukt o jeho úmyselnom konaní smerujúcom k získaniu bezdôvodného obohatenia, argumentujúc tým, že k takému záveru nemohol súd prvej inštancie dospieť bez jednoznačného preukázania prítomnosti úmyslu v jeho konaní. Poukázal na to, že v rámci predmetu svojho podnikania poskytol žalobcovi úver, za ktorý požadoval na základe úverovej zmluvy od žalobcu zaplatiť úroky a poplatky, s čím bol žalobca rovnako ako každý iný spotrebiteľ automaticky oboznámený v úverovej zmluve. Vyzdvihol skutočnosť, že v danom prípade úverová zmluva bola uzavretá v roku 2011, kedy legislatíva ohľadne spotrebiteľa zďaleka nebola na takej úrovni ako v súčasnosti. Poukázal na veľmi rôznorodú a nejednoznačnú judikatúru súdov pri posudzovaní náležitostí úverových zmlúv. Názory súdov pri vyhodnocovaní náležitostí úverových zmlúv čiastočne skorigoval Súdny dvor EÚ vo svojom rozhodnutí zo dňa 9.11.2016 vo veci C-42/15, pričom je zrejmé, že výklad zákona č. 129/2010 Z.z. nebol správne aplikovaný. Rovnako aj v prípade náležitosti týkajúcej sa hodnoty RPMN uvedenej v rozmedzí nebola judikatúra súdov jednotná a o tejto prejudiciálnej otázke rozhodol Súdny dvor EÚ až v konaní sp. zn. C-29/19 rozsudkom zo dňa 19.12.2019. Na podporu svojej argumentácie v otázke premlčania žalovaný poukázal na vybrané rozhodnutia krajských súdov, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 146/2017 a 7Cdo 227/2019 zo dňa 27.5.2020, v ktorom je odkaz na rozhodnutie 1Cdo 238/2017, taktiež na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-485/19. Záverom zdôraznil, že pri koncipovaní úverovej zmluvy postupoval v dobrej viere, že plní literu zákona korektne a komplexne. Preto považoval za nesprávne „aby bol sankcionovaný za svoj výklad zákona, pri ktorom sa ani výklad súdov nedokáže zjednotiť“.

5. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas (§ 362 CSP) a oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a napadnutý rozsudok je vecne správny, a preto ho odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

7. Rozsudok odvolacieho súdu bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 19.7.2023 o 10:05 hod., po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a webovej stránke tunajšieho súdu a pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

8. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a postupu súdu prvej inštancie v intenciách odvolacích námietok žalovaného a uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, dospel k záveru, že žalovaný v podanom odvolaní celkom neopodstatnene namietal správnosť právneho posúdenia súdom prvej inštancie a súvisiaceho skutkového základu rozhodnutia v otázke aplikácie a plynutia objektívnej premlčacej doby vo vzťahu k uplatnenému nároku zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie v prejednávanej veci. Súd prvej inštancie sa vysporiadal s námietkou premlčania vznesenou v konaní žalovaným so správnym záverom, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je premlčaný, vychádzajúc pritom zo zákonného predpokladu (§ 107 ods. 1, 2 OZ) a interpretačných záverov ustálenej právnej praxe, podľa ktorých pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné vychádzať zo skutočnej, a nie z predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia došlo a kto ho získal, pričom nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o bezdôvodnom obohatení dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti prípadne aj skôr (pozri napr. R 25/1986). Subjektívna premlčacia doba pre uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ začína plynúť vtedy, keď sa oprávnený dozvie o vzniku a rozsahu bezdôvodného obohatenia a o osobe obohateného a keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, z ktorých je možné vyvodiť zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie, pričom vedomosť o právnej kvalifikácii nároku nie je rozhodujúca (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/67/2011). Posúdenie otázky premlčania nároku žalobcu (spotrebiteľa) na vydanie bezdôvodného obohatenia súdom prvej inštancie v danom spore je plne súladné i s aktuálnymi judikatórnymi výstupmi právnej praxe (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS/51/2020 zo dňa 9.6.2020 a uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/29/2021 zo dňa 28.9.2021), ako aj s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (pozri rozsudok vo veci C-485/19 zo dňa 22.4.2021 týkajúci sa prejudiciálnej otázky riešenej v spore LH proti spol. Profi Credit Slovakia s.r.o., tiež rozsudok ESD v spojených veciach C-698/18 a C-699/18).

9. V prejednávanej veci podľa posúdenia odvolacieho súdu vedomosť žalobcu o vzniku bezdôvodného obohatenia nemožno automaticky spájať len s predpokladom poznania obsahu úverovej zmluvy a nie je namieste plynutie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvíjať ani od domnienky znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (v zmysle zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“), ale pre prijatie nepochybného záveru o začatí plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné trvať na objektívizovaní skutkovej okolnosti, z ktorej žalobca mohol nadobudnúť vedomosť o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na jeho úkor a kto je zaň zodpovedný. Žalovaný v tomto spore nepreukázal, že by žalobca mal skoršiu (skutočnú) vedomosť o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve, resp. že tieto plní na účet svojho veriteľa nad rámec poskytnutej úverovej istiny bez existujúceho (platného) právneho dôvodu - než dňom udelenia plnomocenstva na zastupovanie svojej právnej zástupkyňi, t.j. 23.1.2019, ktorým okamihom začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby správne ustálil súd prvej inštancie, a preto vzhľadom na dátum podania žaloby (11.12.2019) možno súhlasiť so záverom, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je premlčaný. Je potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno vo vzťahu k tejto skutočnosti v danom spore zaťažovalo žalovaného, nakoľko preukázanie, že premlčacia doba vôbec začala plynúť a že uplynula pred uplatnením nároku na súde, sú na prospech jeho procesnej obrany, keďže on v konaní vzniesol námietku premlčania (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 17/2010 zo dňa 28.3.2012). Preto pokiaľ nedôjde k nepochybnému preukázaniu skutočností potrebných pre záver o premlčaní uplatneného nároku, nemožno inak než posúdiť námietku premlčania ako nedôvodnú.

10. Na správnosti záveru o nedôvodnej námietke premlčania vznesenej žalovaným a včasnom uplatnení nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia aj z hľadiska plynutia objektívnej premlčacej doby nič nemení ani sčasti nesprávna interpretácia rozsudku Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/2019 zo dňa 22.4.2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. a aktuálnej judikatúry Najvyššieho súdu SR zo strany súdu prvej inštancie, pokiaľ vyvodil úmyselné bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného a aplikoval 10 - ročnú objektívnu premlčaciu dobu s odvolaním sa na podnikateľskú činnosť žalovaného a skutočnosť, že žalovaný nepostupoval s náležitou odbornou starostlivosťou a dlhodobo ignoroval zákonom stanovené povinnosti pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv. Odvolací súd sa s aplikáciou 10 – ročnej objektívnej premlčacej doby nestotožňuje a v tejto súvislosti poukazuje na interpretačné závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 238/2017 zo dňa 18.10.2018, v zmysle ktorých „samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov, samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu

(veriteľa) bezdôvodne sa obohatiť na úkor spotrebiteľa. V danom prípade je nutné dôsledne skúmať vôľovú a vedomostnú zložku zavinenia, aplikujúc analógiu podľa trestného práva hmotného pri právnom posúdení formy zavinenia, a to s dôrazom na čas protiprávneho úkonu, resp. získania neoprávneného majetkového prospechu. Pri bezdôvodnom obohatení je preto dôležité zistiť, kedy k obohateniu došlo z objektívneho hľadiska a v tom čase preukázať úmysel veriteľa, resp. jeho zavinenie, aby bolo možné jednoznačne posúdiť, či je treba aplikovať trojročnú alebo desaťročnú premlčaciu dobu. Z uvedeného teda zákonite vyplýva, že v prvom rade je potrebné správne posúdiť, z akého dôvodu došlo k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 ods. 2 OZ. Iná situácia nastáva napr. pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu ako pri bezdôvodnom obohatení z neplatného právneho úkonu z časového hľadiska, kedy k obohateniu reálne došlo. Až po správnom určení okamihu, kedy k obohateniu došlo, je možné pristúpiť ku skúmaniu zavinenia veriteľa, pričom dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu. Žalobca musí preukázať, že v čase, kedy došlo k obohateniu, mal žalovaný úmysel získať majetkový prospech na jeho úkor. V prípade nepreukázania úmyslu žalovaného (vedomostnej aj vôľovej zložky úmyslu) musí byť aplikovaná všeobecná trojročná objektívna lehota“. Dovolací súd v tomto rozhodnutí skonštatoval tiež, že „v prípade, ak nebankový subjekt (veriteľ) koná nekorektne a neuvedie do úverovej zmluvy všetky zákonom predpísané údaje, je toto jeho konanie zo zákona sankcionované tým, že zmluva sa stáva bezúročnou a bezpoplatkovou, čo v podstate znamená, že spotrebiteľ je povinný zaplatiť veriteľovi len samotnú istinu úveru (pôžičky). Je preto dôležité správne posúdiť, či je zmluva platná s výnimkou častí o úrokoch a odplate, alebo má ešte také (iné) vady, že ako celok je neudržateľná, a preto je v celosti neplatná. Uvedené má tiež dopad na posúdenie, z akého dôvodu bezdôvodné obohatenie vzniklo, čo následne determinuje tak okamih bezdôvodného obohatenia (kedy k obohateniu došlo), ako aj začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia“.

11. Súdny dvor EÚ (prvá komora) v rozsudku vo veci C-485/2019, LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. zo dňa 22.4.2021 rozhodol tak, že „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnené zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/EHS z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu“. V zmysle interpretačných záverov cit. rozsudku Súdneho dvora EÚ podľa názoru odvolacieho súdu možno dospieť k záveru, že v spotrebiteľských veciach v súlade so zásadou efektivity sa trojročná objektívna premlčacia doba v zmysle ust. § 107 ods. 2 OZ neuplatňuje. Odvolací súd cit. rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z hľadiska podstaty ním riešenej otázky (plynutie objektívnej premlčacej doby v prípade bezúročného a bezpoplatkového spotrebiteľského úveru), považuje za plne použiteľné aj v danom prípade, pričom v tejto súvislosti dáva do pozornosti záver formulovaný Ústavným súdom SR v uznesení sp. zn. III.ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016, v zmysle ktorého je povinnosťou vnútroštátneho súdu nielen ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Nezastupiteľným zdrojom poznania a aplikácie práva EÚ je tiež judikatúra ESD, ktorá je jedinou inštitúciou EÚ oprávnenou podávať jej záväzný výklad. Judikatúra ESD má všeobecnú záväznosť, to znamená, že výkladom ESD sa musí riadiť nielen súd, ktorý o výklad požiadal či štát alebo inštitúcia EÚ, ktorej je rozhodnutie určené, ale všetky členské štáty, ich orgány a obyvateľstvo, ako aj samotné orgány EÚ. Možno preto uzavrieť, že judikatúra ESD má povahu prameňa európskeho práva. Zároveň platí, že ESD výkladom únievého ustanovenia objasňuje zmysel a pôsobnosť vykladaného ustanovenia už od okamihu, kedy toto ust. nadobudlo účinnosť. ESD interpretované ustanovenia musia vnútroštátne súdy aplikovať aj na právne vzťahy, ktoré vznikli alebo boli založené pred vynesením prejudiciálneho rozsudku. Prejudiciálny rozsudok ESD totiž nemá konštitutívny, ale deklaratórny charakter (pozri Kempter, C-2/06 z 12.2.2008, KühneHeitz, C-453/00 z 13.1.2004).

12. Vzhľadom na uvedené odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny, aj keď čiastočne z iných dôvodov.

13. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Žalobca mal v odvolacom konaní plný procesný úspech, a preto mu v súlade s ust. § 255 ods. 1 CSP vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní neúspešný. Nakoľko však podľa obsahu spisu žalobcovi v odvolacom konaní žiadne trovy preukázateľne nevznikli, odvolací súd rozhodol o trovách konania tak, že stranám sporu nárok na ich náhradu nepriznal.

14. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky: a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a to v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je: a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).